

Bruselis, 2017 05 02
COM(2017) 255 final

ATITIKTIES DOKUMENTŲ RINKINYS

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

**SOLVIT vaidmens stiprinimo veiksmų planas: bendrosios rinkos nauda piliečiams ir
įmonėms**

{SWD(2017) 210 final}

ĮVADAS

Bendroji rinka yra vienas didžiausių Europos laimėjimų. Tai yra neatsiejama Europos projekto dalis, tačiau jos teikiama pranašumais ne visada pavyksta pasinaudoti, nes bendrosios rinkos taisyklės ne visada yra žinomos ar teisingai įgyvendinamos. Šiuo metu, kai Europos piliečiai ir įmonės tikisi saugančios, galių teikiančios ir ginančios Europos, bendroji rinka yra vienas iš didžiausių Europos turtų – su didėjančia globalizacija susijusių uždavinių sprendimo ir stipresnės bei teisingesnės Europos ekonomikos kūrimo priemonė¹.

Savo **bendrosios rinkos strategija**² Komisija siekė sukurti stipresnę ir teisingesnę bendrąją rinką; tai yra vienas iš dešimties J. C. Junckerio vadovaujamos Komisijos prioritetų. Todėl strategijoje siūlyta gerinti galimybes patekti į kitų valstybių rinkas ir taip palengvinti vartotojų, įmonių ir valdžios institucijų veiklą bei užtikrinti, kad bendroji rinka piliečiams ir įmonėms būtų praktiškai naudinga. Remdama visa tai, Komisija paskelbė glaudžiai bendradarbiausianti su valstybėmis narėmis, kad būtų įdiegta reali bendrosios rinkos taisyklių laikymosi praktika, ir ypač daug dėmesio skirsianti esamoms priemonėms, pvz., SOLVIT, tobulinti.

Kad pateisintų šiuos lūkesčius, 2016 m. gruodžio 13 d. paskelbtoje **Bendroje deklaracijoje dėl 2017 m. ES teisėkūros prioritetų** Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija pakartojo įsipareigojimą skatinti tinkamą galiojančių teisės aktų įgyvendinimą ir vykdymo užtikrinimą³. Tą pačią dieną Komisija priėmė komunikatą „**ES teisė. Geresnis taikymas – geresni rezultatai**“⁴, kuriame išdėstyta, kaip Komisija dės daugiau pastangų siekdama užtikrinti, kad ES teisė būtų taikoma, įgyvendinama ir jos vykdymas būtų užtikrinamas taip, kad tai būtų naudinga visiems.

SOLVIT⁵ yra nemokama paslauga, kurią nuo 2002 m. teikia visų ES valstybių narių, taip pat Islandijos, Lichtenšteino ir Norvegijos nacionalinės viešojo administravimo įstaigos. SOLVIT sparčiai sprendžia problemas ir siūlo pragmatiškus sprendimus ES ir EEE piliečiams ir įmonėms, kurie patiria sunkumų siekdami, kad valdžios institucijos pripažintų jų ES teises, ypač keldamiesi į kitą ES valstybę narę arba vykdydami veiklą kitoje valstybėje narėje⁶. SOLVIT sprendžia visas tarpvalstybines⁷ problemas, susijusias su keturiomis (asmenų,

¹ 2016 m. spalio 25 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2017 m. Komisijos darbo programa. Sauganti, galių teikianti ir ginanti Europa“, COM (2016) 710 final.

² 2015 m. spalio 28 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Bendrosios rinkos gerinimas. Daugiau galimybių žmonėms ir įmonėms“, COM (2015) 550 final.

³ https://ec.europa.eu/commission/publications/joint-declaration-eus-legislative-priorities-2017_en

⁴ C/2016/8600, OL C 18, 2017 1 19, p. 10.

⁵ Spręsdami problemas, SOLVIT centrai bendradarbiauja tiesiogiai, naudodamiesi interneto programa. Principai, kuriais reglamentuojama SOLVIT veikla, buvo perkelti į jo dabartinį teisinį pagrindą – 2013 m. rugsėjo 17 d. Komisijos rekomendaciją 2013/461/ES (OL L 249, 2013 9 19, p. 10). Daugiau informacijos rasite adresu <http://ec.europa.eu/solvit/>.

⁶ Kaip nustatyta 2013 m. rekomendacijoje, tarpvalstybinė problema – tai problema, kilusi pareiškėjui vienoje valstybėje narėje (arba EEE šalyje) ir susijusi su galimu ES teisės nuostata, kuriomis reglamentuojama vidaus rinka, pažeidimu, kurį padarė kitos valstybės narės (arba EEE šalies) valdžios institucija; ši sąvoka apima problemas, kurias pareiškėjams sukėlė jų valstybės viešojo administravimo įstaigos po to, kai jie pasinaudojo laisvo judėjimo teisėmis arba bandė jomis pasinaudoti. Pavyzdžiui, asmenims tokių problemų gali kilti persikeliant į kitą šalį arba grįžtant į savo šalį po viešnagės kitoje šalyje; įmonėms tokių problemų gali kilti steigiant filialus, teikiant paslaugas ar parduodant produktus, kuriais jau prekiaujama kitoje valstybėje narėje (arba EEE šalyje).

⁷ SOLVIT negali kištis vien su nacionaline teise susijusiais atvejais, kai valdžios institucija nedalyvauja ir kai jau pradėtas teismo procesas, pvz., tokiais atvejais, kurie yra susiję su trečiųjų šalių piliečių teise gyventi ES, kai ta teisė nekyla iš santykių su ES piliečiu, arba kai sprendžiamos įmonių tarpusavio komercinės problemos (B2B).

prekių, paslaugų ir kapitalo) judėjimo laisvėmis, taip pat problemas su šiomis laisvėmis glaudžiai susijusiose politikos srityse (pvz., mokesčių, užimtumo, socialinės ir transporto politikos srityse).

Tinklą koordinuoja Europos Komisija.

Pradėjusi veiklą 2002 m., SOLVIT tapo labai svarbia priemone, padedančia ES ir EEE piliečiams ir įmonėms užimti savo vietą bendrojoje rinkoje. Per 15 patirties kaupimo metų SOLVIT nagrinėjamų bylų padaugėjo nuo 5 iki 200 per mėnesį. 2016 m. SOLVIT išnagrinėjo 2 414 bylų. Vidutiniškai SOLVIT centrai vieną bylą nagrinėjo 59 dienas ir išsprendė 89 proc. visų bylų.

SOLVIT laimėjimai grindžiami daugeliu sėkmės istorijų. Toliau pateikti keli pavyzdžiai.

Prancūzijos įmonė Vokietijos valdžios institucijoms pateikė prašymą grąžinti PVM, tačiau į prašymą neatsakyta 10 mėnesių. Tarpininkaujant SOLVIT, per šešias savaites procedūra buvo paspartinta, ir įmonė gavo prašomą sumą.

Trys Portugalijos slaugytojos pateikė prašymą pripažinti jų profesinę kvalifikaciją Ispanijoje. Pagal ES teisę į prašymą valdžios institucijos turi atsakyti per tris mėnesius. Terminas baigėsi, tačiau, įsikišus SOLVIT, per dvi savaites (taigi ne itin pavėlavus) jų kvalifikacija buvo pripažinta.

Menininkas iš Austrijos norėjo užsiregistruoti kaip Liuksemburgo gyventojas. Jis vietos valdžios institucijoms pateikė visus reikiamus dokumentus, tačiau jos atsisakė jį užregistruoti, kol jis nepateikė Liuksemburge gyvenančio asmens sutikimo jį remti. SOLVIT atkreipė minėtų institucijų dėmesį į tai, kad šis papildomas reikalavimas neatitiko ES teisės aktų. Vietos valdžios institucijos pakeitė savo poziciją ir išdavė registracijos pažymėjimą. Įsikišus SOLVIT, problema buvo išspręsta per savaitę.

Nyderlandų piliečiui persikėlus į Bulgariją, jam į šią šalį neleista importuoti automobilio priekabos. Kadangi Nyderlanduose nereikalaujama registruoti lengvesnių nei 750 kg priekabų, importuotojas neturėjo jokio registracijos dokumento, todėl Bulgarijos institucijos priekabą įregistruoti atsisakė. Įsikišus SOLVIT, problema buvo išspręsta per 13 savaitių.

Kvalifikuoti fizioterapeutai iš Rumunijos niekaip negalėjo sulaukti, kol bus pripažinta jų teisė imtis praktikos Prancūzijoje. SOLVIT įsikišo per septynias savaites ir jų teisės buvo nedelsiant pripažintos.

Prancūzijos aviacijos institucijos Norvegijos aviacijos bendrovei neleido vykdyti vietinių skrydžių Prancūzijoje. SOLVIT įsikišo ir problemą išsprendė per 10 savaitių.

Nors SOLVIT pavyko išspręsti daugelį piliečių ir įmonių problemų, padidėjus paslaugų mastui, pasunkėjo ir uždaviniai. Tam, kad sistema naudotųsi visomis savo, kaip problemų sprendimo priemonės, galimybėmis, dar reikia įdėti pastangų. **Valstybės narės** ragino ir pritarė idėjai stiprinti SOLVIT vaidmenį, kad ši būtų kuo naudingesnė piliečiams ir įmonėms. 2016 m. vasario mėn. **Konkurencingumo taryba** paragino Komisiją šiuo klausimu imtis skubių veiksmų⁸. **Europos Parlamentas** taip pat ne kartą ragino stiprinti SOLVIT vaidmenį⁹.

⁸ Žr. Tarybos išvadas adresu <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6622-2016-INIT/lt/pdf>.

⁹ Žr. 2014 m. vasario 27 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl SOLVIT (2013/2154(INI)), 2015 m. spalio 1 d. Europos Parlamento pranešimą „Bendrosios rinkos reglamentavimo gerinimas“ (2015/2089(INI), pranešėja Anneleen Van Bossuyt) ir 2016 m. gegužės 3 d. Europos Parlamento pranešimą „Bendrosios rinkos strategija“ (2015/2354(INI), pranešėja Lara Comi).

Tokiomis aplinkybėmis, laikydamosi savo politikos prioritetų, Komisija yra pasiryžusi kartu su valstybėmis narėmis imtis tolesnių priemonių **SOLVIT strateginiam vaidmeniui stiprinti**, kad bendroji rinka būtų praktiškai naudingesnė piliečiams ir įmonėms. Tai gali įvykti tik tuo atveju, jeigu valstybės narės savo SOLVIT centruose įdarbina pakankamai darbuotojų ir pasirūpins, kad nacionalinės administravimo įstaigos pripažintų šiuos centrus. Silpniausia grandis turi įtakos viso tinklo veiklos rezultatams.

Siekdama šio tikslo, Komisija **remiasi dabartinio SOLVIT veikimo vertinimu**,¹⁰ pridedamu prie šio komunikato. Vertinime atkreipiamas dėmesys į šalintinus trūkumus, visų pirma susijusius su SOLVIT centrų administraciniais gebėjimais, 2013 m. rekomendacijoje dėl SOLVIT nustatytų kokybės kriterijų laikymusi, informuotumu apie SOLVIT kaip problemų sprendimo priemonę, ypač tarp pradedančiųjų įmonių, MVĮ ir kitų įmonių, ir SOLVIT vaidmeniui ES teisės aktų vykdymo užtikrinimo srityje.

Šiame komunikate nustatytas veiksmų planas bus įgyvendinamas kartu su kitomis į **atitikties dokumentų rinkinį** įtrauktomis Komisijos iniciatyvomis, visų pirma Bendrųjų skaitmeninių vartų iniciatyva; įgyvendinant šią iniciatyvą, piliečiams ir įmonėms bus sudarytos sąlygos naudotis bendra prieigos vieta, kurioje jie galės rasti su bendrąja rinka susijusią informaciją, gauti pagalbą, konsultacijas, naudotis problemų sprendimo paslaugomis ir e. procedūromis. Šia iniciatyva papildomas Komisijos komunikatas „Europos ateities lyderiai: pradedančiųjų ir veiklą plečiančių įmonių iniciatyva“ – ja siekiama toliau šalinti kliūtis tarpvalstybinę veiklą norinčioms vykdyti pradedančiosioms įmonėms. Pagaliau ja papildomi Europos socialinių teisių ramsčio ir susijusių iniciatyvų tikslai ir atsižvelgiama į šios Komisijos prioritetą – skatinti socialinį teisingumą ir sudaryti geresnes galimybes ES piliečiams ir įmonėms.

Šiame komunikate nustatomos SOLVIT vaidmens stiprinimo priemonės ir kartu nurodomi jų įgyvendinimo terminai, kurių turi būti laikomasi ir ES, ir valstybių narių lygmeniu. SOLVIT vaidmens stiprinimas bus nuolatinis procesas, o nustačius terminus bus galima stebėti būtinųjų priemonių įgyvendinimą. Šiomis priemonėmis siekiama skatinti naudotis SOLVIT paslaugomis I) toliau gerinant tinklo kokybę, II) vykdant aktyvesnę informuotumo didinimo veiklą ir III) stiprinant SOLVIT vaidmenį ES teisės aktų vykdymo užtikrinimo srityje.

I. SKATINIMAS NAUDOTIS SOLVIT PASLAUGOMIS TOLIAU GERINANT JO KOKYBĘ

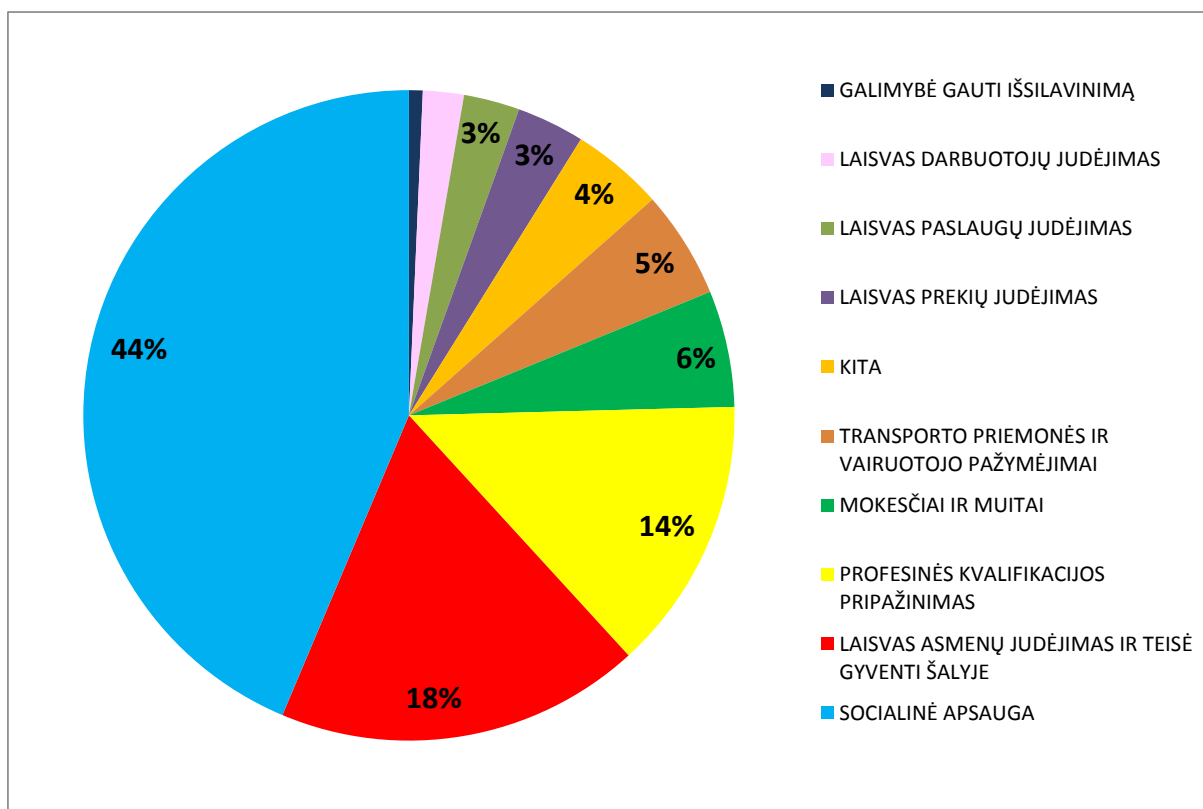
2013 m. rekomendacijoje dėl SOLVIT nustatyti būtinausi veiklos ir kokybės standartai. Pareiškėjams, taip pat sklandžiam centrų bendradarbiavimui užtikrinti, svarbu, kad šių standartų būtų laikomasi visame tinkle. Kaip paaiškinta prie šio komunikato pridedamame vertinime, šių standartų tinkle laikomasi nevienodai. Todėl reikia imtis veiksmų, kad būtų gerinama bendra SOLVIT paslaugų kokybė, visų pirma administraciniai gebėjimai, sudėtingų ir opių klausimų nagrinėjimas ir teisinės žinios.

Šiam tikslui pasiekti valstybės narės turi užtikrinti, kad SOLVIT centrai turėtų pakankamai išteklių ir būtų patogiai pasiekiami ir kad juose dirbtų pakankamai nuolatinių darbuotojų, turinčių reikalingų teisinių žinių. Savo ruožtu Komisija, stebėdama, ar SOLVIT centruose dirba pakankamai darbuotojų, toliau remsis tokiomis priemonėmis kaip metinės SOLVIT veiklos rezultatų ataskaitos ir naudosis Vidaus rinkos rezultatų suvestine, kad praneštų apie stebėsenos rezultatus. Komisija taip pat naudosis visomis ES finansavimo galimybėmis, kad valstybėms narėms teiktų **tikslinę paramą – padėtų didinti jų administracinius gebėjimus**

¹⁰ Žr. Komisijos tarnybų darbinį dokumentą „SOLVIT veiklos rezultatų vertinimas“, pridedamą prie šio komunikato.

ir užtikrinti, kad jų SOLVIT centrai veiktų veiksmingiau. Visų pirma pagal 2018 m. programą COSME numatoma finansuoti nacionalinių SOLVIT centrų darbuotojams skirtus aukštesnio lygio mokymo kursus, per kuriuos daug dėmesio bus skiriama konkrečioms verslo bendruomenei ypač svarbiems teisiniams klausimams. Naujojoje struktūrinių reformų rėmimo programoje taip pat numatoma parama valstybių narių administraciniams gebėjimams didinti (taip pat kiti ekspertų tarpusavio patirties mainai, techninė pagalba).

Be to, Komisija ir valstybės narės turėtų užtikrinti, kad būtų **geriau nagrinėjami sudėtingi ir opūs klausimai**. Todėl bus skatinama veiksmingiau **dalytis žiniomis**, pvz., naudotis tiesioginius mokymus papildančiomis interaktyviomis priemonėmis. Tai labai svarbu, ypač atsižvelgiant į teisės sričių, kurias apima SOLVIT, įvairovę, kaip parodyta 1 pav.

1 pav. 2002–2016 m. SOLVIT teisės sritys (šaltinis: SOLVIT duomenų bazė)

Be to, papildomas teisinės konsultacijas konkrečiais klausimais galėtų teikti **SOLVIT filialai**, įsteigti ypatingiems poreikiams tam tikrame sektoriuje ar srityje tenkinti – tokiais atvejais sprendžiant sudėtingas bylas tiesiogiai dalyvaus nacionalinės politikos ekspertai. Kad būtų išvengta painiavos ir veiklos dubliavimosi, Komisija siekia, kad tam tikrose bendrosios rinkos teisės aktų srityse nedaugėtų į SOLVIT panašių problemų sprendimo priemonių. Geras pavyzdys galėtų būti nesuderintų prekių abipusis pripažinimas. Šiuo atveju, jeigu neformalių SOLVIT metodų taikymas bus nesėkmingas, Komisija, vertindama, kaip užtikrinamas abipusio pripažinimo principo taikymas, svarstys galimybę įdiegti įmonėms skirtą apeliacinių skundų teikimo procedūrą. Kita nustatyta sritis yra su mokesčių taisyklėmis susijusios

problemos, pvz., mokestinė diskriminacija, su kuria piliečiai gali susidurti tarpvalstybiniais atvejais¹¹.

Be to, Komisija tinklui teiks **veiksmingesnę teisinę pagalbą** – bus užtikrinta, kad Komisijos ekspertai ir SOLVIT centrai, naudodamiesi SOLVIT programa, galėtų bendrauti tiesiogiai. Dėl to taip pat pagerės SOLVIT centrų, dalyvaujančių vertinant ir nagrinėjant bylą, skirtingų nuomonių valdymas. Komisija taikys labiau struktūruotą arbitražo procedūrą; siekiant nustatyti prieštarigus klausimus ir diskutuoti šiais klausimais tinkle, bus vykdoma sistemingesnė SOLVIT bylų stebėseną. Per praktinius seminarus atliekami tarpusavio vertinimai padės nustatyti geriausių patirtį ir bendras taisykles.

Be to, Komisija atidžiau kontroliuos bylų nagrinėjimo kokybę. Šiuo atveju svarbu iš pareiškėjų gauti grįžtamąją informaciją procedūroms tobulinti, geriausiai patirčiai nustatyti ir taip gerinti paslaugų kokybę. Taigi konsultuojantis su SOLVIT centrais bus sukurta **išsami naudotojų apklausos sistema**.

II. SKATINIMAS NAUDOTIS SOLVIT PASLAUGOMIS VYKDANT AKTYVESNĘ INFORMUOTUMO DIDINIMO VEIKLĄ

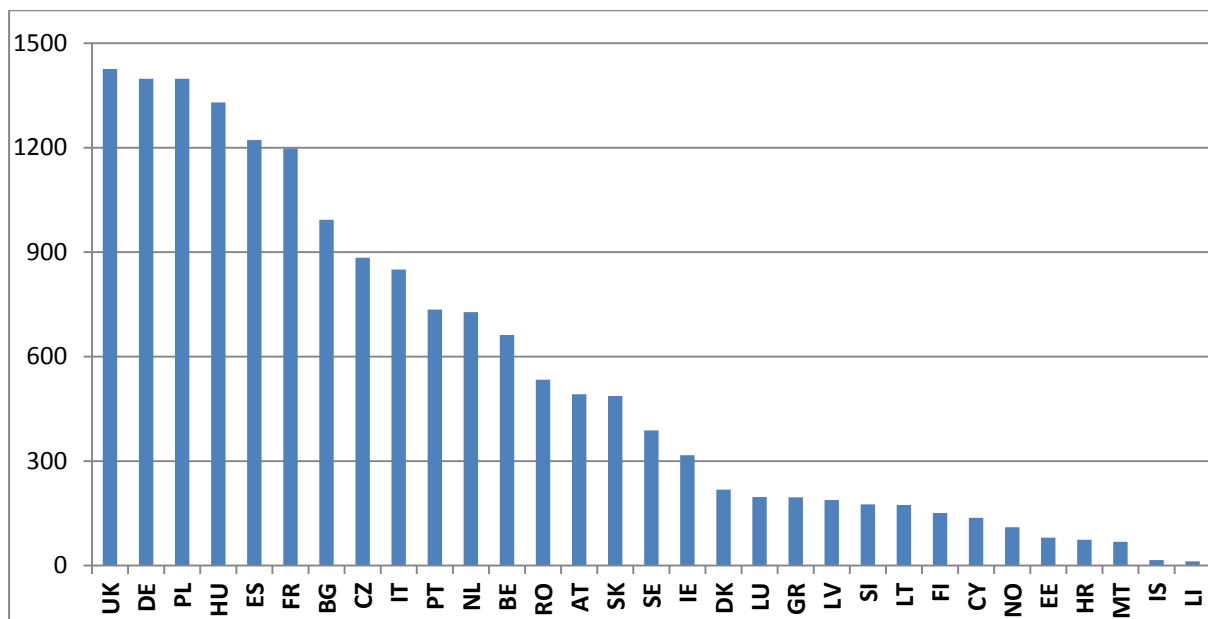
Nors neįmanoma tiksliai nustatyti tarpvalstybinių ginčų sprendimo „rinkos“, kurioje SOLVIT gali vykdyti veiklą, dydžio, kadangi bendrajai rinkai priklauso 500 mln. piliečių ir daugybė įmonių, galima daryti prielaidą, kad SOLVIT paslaugų paklausa yra didesnė nei galima spręsti iš 2 500 šiuo metu tinklo sprendžiamų bylų¹².

2 pav. nurodytas bylų, kurias SOLVIT vietos centrai pateikė tinklui, skaičius. Tai yra ES ir (arba) EEE valstybių narių¹³, iš kurių pareiškėjai yra kilę (pilietybė), kuriose jie gyvena, yra įsisteigę arba naudojami teisėmis, centrai. Nors bylų naštos skirtumą iš dalies galima paaiškinti valstybių narių dydžio ir tarpvalstybinio judumo skirtumais, tikslinę informuotumo didinimo veiklą reikėtų vykdyti visose ES ir EEE valstybėse narėse. Vykdam šią veiklą, visų pirma bus siekiama užtikrinti, kad, susidūrę su SOLVIT kompetencijai (pagal kiekvienos EEE ir (arba) ES valstybės narės poreikius) priklausančia problema ir siekdami apginti savo teises, piliečiai ir įmonės iš karto būtų nukreipiami į SOLVIT.

¹¹ SOLVIT kaip pragmatiškos priemonės naudojimas tarpvalstybiniais atvejais sprendžiant su mokesčių taisyklėmis susijusias problemas 2017 m. ES pilietybės ataskaitoje nurodytas kaip vienas iš piliečių teisių stiprinimo veiksmų. Kasmet SOLVIT išnagrinėja maždaug 35 piliečių bylas, susijusias su asmeninėmis apmokestinimo problemomis, iš jų išsprendžiama 86 proc.

¹² Žr. Komisijos tarnybų darbinį dokumentą „SOLVIT veiklos vertinimas“, pridėdamą prie šio komunikato.

¹³ Šios bylos pateikiamos EEE ir (arba) ES valstybės narės, kurioje kilo problema, SOLVIT centre.

2 pav. 2002–2016 m. SOLVIT vietos centrams tenkančių bylų skaičius (šaltinis: SOLVIT duomenų bazė)

Kad apskritai SOLVIT būtų lengviau rasti, **Komisija toliau gerins bendrą SOLVIT matomumą** interneto portale „Jūsų Europa“ (šiuo metu tai yra pagrindinė priegijos vieta).

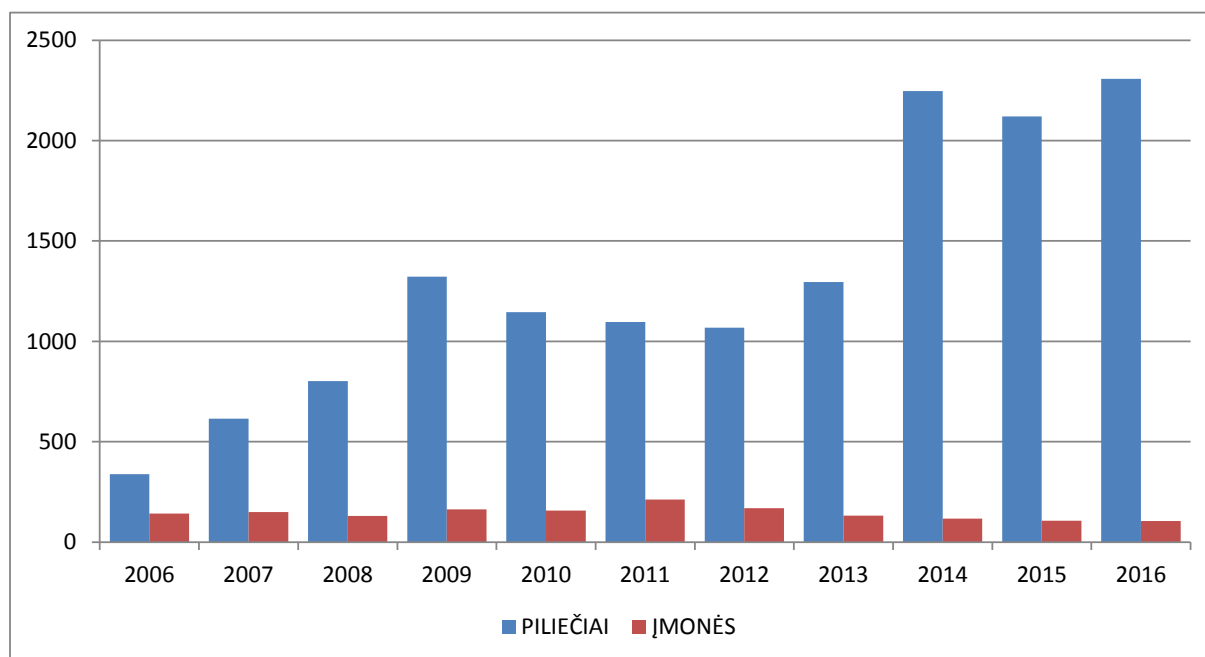
Šiomis aplinkybėmis, įgyvendinant būsimą Bendrųjų skaitmeninių vartų iniciatyvą, piliečiams ir įmonėms bus suteikta galimybė lengvai susipažinti su išsamia ir itin kokybiška informacija apie bendrąją rinką, gauti individualias konsultacijas, veiksmingą pagalbą ir problemų sprendimo paslaugas. Taip būtų susieti ES ir nacionaliniai mechanizmai, įskaitant SOLVIT, ir atitinkamai padidėtų SOLVIT matomumas.

Siekdama vykdyti **tikslinę informuotumo didinimo veiklą** (pvz., rengti bendrus posėdžius ir mokymo kursus, įgyvendinti bendrus veiksmus socialiniuose tinkluose), Komisija taip pat glaudžiai bendradarbiaus su valstybėmis narėmis per nacionalinius SOLVIT centrus, Komisijos atstovybes valstybėse narėse ir tarpininkavimo organizacijas (atstovaujančias tam tikriems sektoriams, profesijoms ar interesams, prekybos rūmams ir t. t.) ir stiprins bendradarbiavimą su kitais susijusiais tinklais¹⁴.

Geresnis teisės aktų vykdymo užtikrinimas yra naudingas ir piliečiams, ir **įmonėms**. Kai jų teisės pažeidžiamos, jie turėtų gebėti lengvai nustatyti tinkamiausią esamą teisių gynimo mechanizmą ir juo pasinaudoti. Kaip parodyta 3 pav., piliečių bylų dalis, palyginti su SOLVIT pateiktomis įmonių bylomis, padidėjo. Viena vertus, tai rodo, kad SOLVIT tampa vis svarbesnis ES ir EEE jūdiems piliečiams. Kita vertus, dėl to SOLVIT paslaugomis pasinaudojo palyginti mažiau įmonių. 2016 m. pagrindinės įmonių bylų teisės sritys buvo apmokestinimas, laisvas paslaugų judėjimas ir laisvas prekių judėjimas. Išspręsta 80 proc. įmonių bylų – šis rodiklis yra mažesnis už tinklo vidurkį (89 proc.). Vis dėlto šis rodiklis yra

¹⁴ Šio bendradarbiavimo sritis yra plati. Šiuo atveju susiję ES ir nacionaliniai tinklai yra Europos įmonių tinklas, Europos vartotojų centrai, EURES, FIN-NET, gaminių kontaktiniai centrai, „Europe Direct“ informacijos centrai ir Europos ombudsmenų tinklas. Techninės taikomosios programos taip pat yra labai glaudžiai susietos, todėl skundus galima perduoti tiesiogiai (pvz., tarnybai „Jūsų Europos patarėjas“ ir „Europe Direct“ skambučių centrui). Taip pat rengiami bendri seminarai arba mokymai, kad tinklai žinotų vienas kito kompetencijos sritis ir kad prireikus jos būtų teisingai nurodomos. Be to, šis bendradarbiavimas numatytas ES teisės aktuose: pvz., valstybės narės privalo užtikrinti, kad įstaigos, atsakingos už vienodo požiūrio skatinimą ir paramos ES darbuotojams ir jų šeimoms teikimą, bendradarbiautų su SOLVIT (Direktyva 2014/54/ES).

ypač geras apmokestinimo srityje (daugelis atvejų yra susiję su pavėluotu PVM grąžinimu), tačiau žemesnis laisvo prekių ir paslaugų judėjimo srityje.

3 pav. Piliečių bylų, palyginti su įmonių bylomis, dalies kaita 2006–2016 m. (šaltinis: SOLVIT duomenų bazė)

SOLVIT turėtų būti pritaikytas nagrinėti daugiau su verslu susijusių bylų. Būtina **plačiau informuoti apie tai, kokią pagalbą SOLVIT gali suteikti verslo bendruomenei**. Taip pat svarbu, kad panaši veikla būtų vykdoma nacionaliniu lygmeniu.

Per daugelį metų SOLVIT tinklas užmezgė glaudų bendradarbiavimą su kitais susijusiais tinklais¹⁵. Šiuo tikslu Komisija remia pastangas **stiprinti bendradarbiavimą** su šiais tinklais, nes tai ypač svarbu siekiant, kad į SOLVIT kreiptųsi daugiau įmonių. Ypač svarbus yra bendradarbiavimas su Europos įmonių tinklu, kuris teikia pagalbą MVĮ ir pradedančiosioms įmonėms, vykdančioms arba planuojančioms vykdyti tarpvalstybinę veiklą.

Komisija reguliariau susisieks su tarpininkavimo organizacijomis, kad gautų iš jų pastabų, kaip būtų galima patobulinti SOLVIT ir pagerinti dalijimąsi žiniomis. Ji taip pat nustatys naują tvarką, kad tarpininkavimo organizacijos galėtų pateikti bylas ir stebėti jų nagrinėjimo eigą tiesiogiai SOLVIT sistemoje.

Apskritai vykdant daugiau informuotumo apie SOLVIT didinimo veiklos ir sistemingiau bendradarbiaujant su tarpininkavimo organizacijomis bei susijusiais tinklais, **didės SOLVIT vaidmuo teikiant naudingą grįžtamąją informaciją ir įrodymus**, kaip praktiškai veikia bendroji rinka: esant didesnei bylų „kritinei masei“ ir didesniai su jomis susijusių įmonių skaičiui, bus gaunama tinkamesnė ir svarbesnė su bendrosios rinkos valdymu susijusi informacija. Pavyzdžiui, SOLVIT įrodymų bazę galima naudoti vertinant galimus bendrosios rinkos politikos pakeitimus ir priimant ES teisės aktus ES teisės spragoms šalinti, kaip, pvz., buvo padaryta peržiūrint Direktyvą 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo¹⁶.

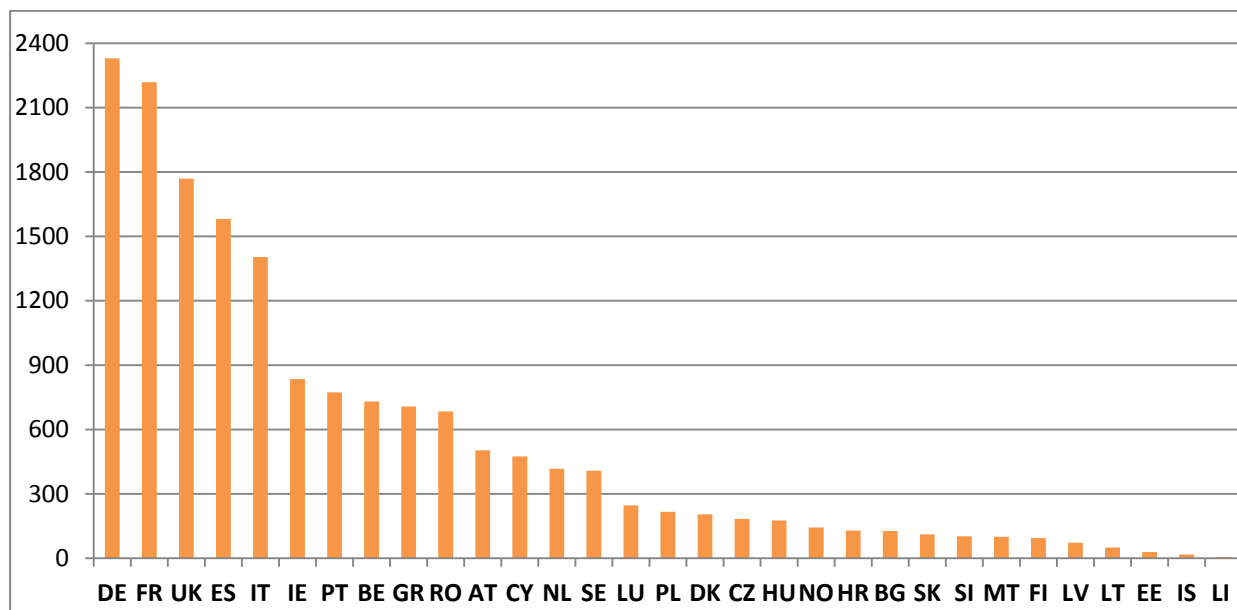
¹⁵ Ten pat.

¹⁶ Direktyva 2013/55/ES, OL L 354, 2013 12 28, p. 132–170.

Gerinant SOLVIT paslaugų kokybę ir didinant informuotumą apie šį mechanizmą, bus prisidedama prie SOLVIT vaidmens stiprinimo ES teisės aktų vykdymo užtikrinimo srityje.

III. SKATINIMAS NAUDOTIS SOLVIT PASLAUGOMIS STIPRINANT JO VAIDMENĮ ES TEISĖS AKTŲ VYKDYMO UŽTIKRINIMO SRITYJE

Tinklas nustato daug su ES teisės įgyvendinimu susijusių problemų. 4 pav. parodytas kiekvienos EEE ir (arba) ES valstybės narės pagrindiniame SOLVIT centre pateiktų bylų skaičius¹⁷.

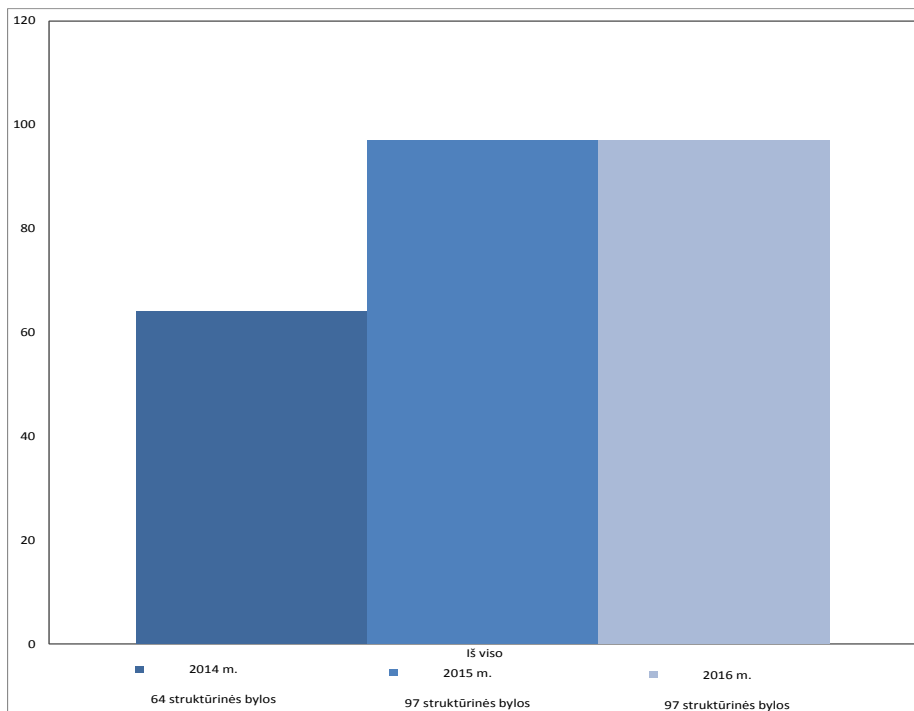

4 pav. 2002–2016 m. pagrindiniams SOLVIT centrams tenkančių bylų skaičius (šaltinis: SOLVIT duomenų bazė)

Kaip parodyta 5 pav., ilgainiui SOLVIT pradėjo gauti vis daugiau bylų, susijusių su nacionalinių teisės aktų struktūrinėmis arba pasikartojančiomis problemomis, kai šiais teisės aktais ES ir (arba) EEE valstybėje narėje neteisingai įgyvendinama ES teisė¹⁸. Vis dėlto, kaip nustatyta prie šio komunikato pridedamame vertinime, esant dabartinei šių bylų nagrinėjimo, su jomis susijusių tolesnių veiksmų ir ataskaitų apie jas teikimo tvarkai, nėra galimybės sistemingai naudotis SOLVIT surinktais duomenimis valstybių narių atitikčiai ES teisės aktams gerinti. Iš 2016 m. SOLVIT nagrinėtų 97 struktūrinių bylų 19 buvo išspręsta, o 78 liko neišspręstos. Tai reiškia, kad išspręsta tik 20 proc. bylų.

¹⁷ Pagrindinis SOLVIT centras – tai EEE ir (arba) ES valstybėje narėje, kurioje kilo problema, esantis SOLVIT centras.

¹⁸ Kaip nustatyta 2013 m. rekomendacijoje dėl SOLVIT, struktūrinė problema – tai pažeidimas, kai nacionalinė taisyklė prieštarauja ES teisės nuostatomis (kitais nei vienkartinė administracinė klaida). Pasikartojanti problema yra susijusi su pažeidimu, kai administracinė praktika (ne rašytinė taisyklė) prieštarauja ES teisės nuostatomis.

5 pav. Su struktūrinėmis problemomis susijusių bylų skaičiaus kaita SOLVIT 2014–2016 m. (šaltinis: SOLVIT duomenų bazė)

Pagrindinė atsakomybė už tinkamą ES teisės perkėlimą į nacionalinę teisę, jos taikymą ir vykdymo užtikrinimą tenka valstybėms narėms. Todėl, **bandydami rasti sprendimą bylose, susijusiose su tinklo nustatytomis struktūrinėmis ir pasikartojančiomis problemomis, atitinkami SOLVIT centrai visų pirma turi kreiptis į susijusios valstybės narės kompetentingas institucijas.** Tačiau jeigu SOLVIT centras negali šių institucijų įtikinti imtis spręsti šią problemą, tokiu atveju, kaip numatyta strateginėje Komisijos vykdymo užtikrinimo veiksmų koncepcijoje, išdėstytoje komunikate „*ES teisė. Geresnis taikymas – geresni rezultatai*“, siekiant nustatyti problemas, turinčias didelį poveikį bendrosios rinkos veikimui, reikia išsamiau išnagrinėti visus vietoje surinktus įrodymus. Šiuo metu tai daroma *ad hoc pagrindu*, tačiau reikėtų sukurti visapusiškesnį ir sistemingesnį metodą. Be to, visų pirma nagrinėjant struktūrines bylas, ir jeigu tai būtina ir proporcinga, Komisija galėtų naudotis bendrosios rinkos informacijos rinkimo priemone ir tiesiogiai prašyti atitinkamų rinkos dalyvių pateikti informaciją, pvz., apie išlaidų struktūrą, kainų politiką, pelną ar darbo sutartis.

Komisijos vykdomi per SOLVIT nustatytų problemų tyrimai taps paskata nacionalinėms valdžios institucijoms glaudžiau bendradarbiauti su SOLVIT tinklu. Nacionaliniu lygmeniu SOLVIT centrai, skundus tvarkantys informaciniai centrai ir pažeidimų koordinatoriai turėtų palaikyti glaudesnius ryšius, kad valstybės narės galėtų veiksmingiau spręsti struktūrines ir pasikartojančias problemas. Be to, **tokiais atvejais turimi duomenys ir įrodymai** Komisijoje ir nacionaliniu lygmeniu **galėtų būti platinami ir naudojami struktūriškiau ir sistemingiau.** SOLVIT duomenų bazė turėtų būti patobulinta, kad joje būtų galima registruoti struktūrines ir pasikartojančias problemas ir kad valstybės narės galėtų pranešti apie veiksmus, kurių ėmėsi šioms problemoms spręsti.

Naudodamasi tokiomis priemonėmis kaip Vidaus rinkos rezultatų suvestinė, **Komisija reguliariai informuos valstybes nares** ir susijusius suinteresuotuosius subjektus apie tokius per SOLVIT nustatytus ES teisės pažeidimus ir kitas bendrajai rinkai kylančias kliūtis.

Laikantis strateginės Komisijos vykdymo užtikrinimo veiksmų koncepcijos, **piliečiams ir įmonėms turėtų būti patariama ir jie turėtų būti skatinami naudotis tinkamiausia esama problemų sprendimo priemone**. Skundo pateikėjui sutikus, taikant greitą ir neformalų SOLVIT teisių gynimo mechanizmą, prireikus būtų galima tirti Komisijai pateiktus ir SOLVIT kompetencijai priklausančius individualius skundus.

Įgyvendindama ES e. valdžios veiksmų planą, **Komisija ištirs principo „tik vieną kartą“ taikymo galimybes**¹⁹. Laikantis šio principo, piliečiams ir įmonėms, norintiems pirmą kartą pateikti Komisijai skundą dėl neišspręstos SOLVIT bylos, nereikėtų dar kartą pateikti SOLVIT duomenų bazėje jau esančios informacijos. Taip Komisijai bus sudarytos sąlygos vertinant bylą naudotis visa SOLVIT jau atlikta teisine analize ir surinktais įrodymais, todėl visas procesas bus veiksmingesnis ir efektyvesnis.

IV. IŠVADOS

Komisija yra pasiryžusi užtikrinti, kad piliečiai ir įmonės galėtų naudotis visomis bendrosios rinkos teikiamomis galimybėmis; visomis galimybėmis, susijusiomis su naujų darbo vietų kūrimu ir ekonomikos augimu, bus galima naudotis tik tada, kai ES teisės aktais nustatytos teisės bus gerai žinomos visiems rinkos dalyviams ir jų bus visiškai ir nuosekliai laikomasi tarpvalstybiniu lygmeniu.

Komisija teiks visapusišką paramą, kad didinant gebėjimus ir dalijantis žiniomis su valstybėmis narėmis būtų pagerinta SOLVIT tinklo paslaugų kokybė. Be to, siekdama, kad daugiau įmonių naudotųsi SOLVIT, ir skatindama tolesnį bendradarbiavimą su kitais susijusiais tinklais, Komisija užtikrins, kad iš SOLVIT gaunama grįžtamoji informacija būtų aktualesnė ir į ją būtų labiau atsižvelgiama rengiant būsimas bendrosios rinkos politikos priemones ir teisės aktus. Galiausiai, struktūriškiau ir sistemingiau naudodamasi per SOLVIT surinktais įrodymais, Komisija sustiprins SOLVIT vaidmenį ES teisės aktų vykdymo užtikrinimo srityje.

Trys šiame veiksmų plane nustatytos sritys papildo viena kitą. Įgyvendinti planuojamas priemones bus galima tik visais administravimo lygmenimis užtikrinus bendrą Komisijos ir valstybių narių įsipareigojimą ir atsakomybę. Siekiant pagerinti SOLVIT paslaugų kokybę, būtina užtikrinti, kad SOLVIT centruose dirbtų pakankamai darbuotojų, ir pasirūpinti, kad nacionalinės administravimo įstaigos šiuos centrus pripažintų. Bendradarbiaudama su EEE ir ES valstybėmis narėmis, Komisija koordinuos veiklą ir reguliariai teiks šio veiksmų plano įgyvendinimo ataskaitas per du kartus per metus rengiamus praktinius seminarus.

Šiomis bendromis pastangomis SOLVIT bus padedama vykdyti savo išskirtinę užduotį – užtikrinti, kad nacionalinės valdžios institucijos laikytųsi ES teisės aktų, ir kartu praktiškai apginti piliečių ir įmonių teises bendrojoje rinkoje. Taip piliečiams ir įmonėms bus suteikta naujų galimybių ir bus padedama užtikrinti, kad jie galėtų naudotis visomis bendrojoje rinkoje jiems priklausančiomis teisėmis.

¹⁹ „2016–2020 m. ES e. valdžios veiksmų planas“, COM(2016) 179 final. Pagal principą „tik vieną kartą“ viešojo administravimo įstaigos turėtų užtikrinti, kad asmenys ir įmonės tą pačią informaciją viešojo administravimo įstaigai teiktų tik vieną kartą. Jeigu tai leidžiama, tinkamai laikydamosi duomenų apsaugos taisyklių, viešojo administravimo įstaigos imasi priemonių šiuos duomenis vidaus lygmeniu naudoti pakartotinai, kad asmenims ir įmonėms nesusidarytų papildomos naštos.

SOLVIT vaidmens stiprinimo veiksmų gairės²⁰

Komisijos priemonės:	Terminas
<i>išnagrinėti galimybę nustatyti įmonėms skirtą apeliacinių skundų teikimo procedūrą prekių abipusio pripažinimo srityje;</i>	2017 m. antras ketvirtis
<i>naudotis visomis turimomis ES finansavimo galimybėmis, pvz., COSME ir struktūrinių reformų rėmimo programa, SOLVIT centrų administraciniais gebėjimams didinti;</i>	2017 m. trečias ketvirtis
<i>bendradarbiaujant su SOLVIT centrais, sukurti išsamią naudotojų apklausos sistemą;</i>	2017 m. trečias ketvirtis
<i>teikti tinklui betarpiškesnę ir veiksmingesnę teisinę pagalbą naudojant patobulintą neoficialių teisinių konsultacijų platformą, interaktyvias mokymo priemones ir taikant skirtingų nuomonių valdymo metodiką;</i>	2018 m. antras ketvirtis
<i>stiprinti bendradarbiavimą ir partnerystės ryšius su tarpininkavimo organizacijomis (atstovaujančiomis tam tikriems sektoriams, profesijoms ar interesams, prekybos rūmams ir t. t.) ir susijusiais tinklais užtikrinant tiesioginį ryšį su SOLVIT;</i>	2018 m. antras ketvirtis
<i>gerinti SOLVIT matomumą per interneto portalą „Jūsų Europa“, vėliau – per bendruosius skaitmeninius vartus;</i>	2018 m. antras ketvirtis
<i>naudojant patobulintą platformą, struktūriškiau ir sistemingiau naudoti SOLVIT duomenų bazėje esančius duomenis ir įrodymus tikslinei ES teisės aktų laikymosi užtikrinimo veiklai vykdyti;</i>	2018 m. antras ketvirtis
<i>išnagrinėti principo „tik vieną kartą“ taikymo galimybes tais atvejais, kai pareiškėjai pageidauja Komisijai pateikti oficialų skundą dėl neišspręstos SOLVIT bylos;</i>	2018 m. antras ketvirtis
Valstybių narių priemonės:	Vykdoma
<i>užtikrinti, kad SOLVIT centruose dirbtų pakankamai nuolatinių darbuotojų, kad paslaugos būtų teikiamos nenutrūkstamai ir kad darbuotojai būtų gerai susipažinę su ES teise;</i>	
<i>užtikrinti bendradarbiavimą su nacionalinėmis tarpininkavimo organizacijomis ir įvairių tinklų nacionaliniais informaciniais centrais naudojant tiesioginį ryšį su SOLVIT;</i>	2018 m. antras ketvirtis
<i>užtikrinti sklandų SOLVIT centrų ir nacionalinių skundų ir pažeidimų</i>	

²⁰

2018 m. numatyti veiksmai yra susiję su esminiu SOLVIT programos tobulinimu arba numatomu ES teisės aktų (pvz., Bendrųjų skaitmeninių vartų iniciatyvos) priėmimu.

koordinatorių bendradarbiavimą; per savo nacionalinius SOLVIT centrus sistemingai pranešti apie pažangą sprendžiant bylas, susijusias su struktūrinėmis ir pasikartojančiomis problemomis.

**2018 m. antras
ketvirtis**